

1 Što pravni pojam „dostava pismena” znači u praksi? Zašto postoje posebna pravila o „dostavi pismena”?

Dostava pismena u sudskim postupcima zakonom je propisan način pisanog obavješćivanja stranaka i ostalih sudionika u sudskim postupcima o sudskim aktima.

Dostavom se sudionicima u sudskim postupcima omogućuje da se pravodobno i u skladu sa zakonom upoznaju s tijekom sudskog postupka, čime se jamči pravičnost i ravnopravnost postupka.

Svrha je dostave obavijestiti primatelja o postupku koji je u tijeku ili barem zajamčiti da će imati priliku biti obaviješten. Stoga je bit dostave pismena omogućiti primateljima da se upoznaju sa sadržajem dokumenata, a o njihovom osobnom izboru ovisi hoće li oni to stvarno učiniti.

Ključna je značajka dostave da bi dostavljač trebao potvrditi vrijeme i način dostave te identitet osobe kojoj je pismeno uručeno kako bi se sa stajališta pravne sigurnosti moglo smatrati da je dostava pravilno obavljena.

2 Koja je pismena potrebno službeno dostaviti?

sudski pozivi za pristupanje ročištu koji se dostavljaju sudionicima u postupku;

sudske odluke, rješenja i nalozi koji se dostavljaju strankama u postupku, trećim osobama koje sudjeluju u fazi sudskog postupka i trećim osobama kojima je sud odredio privremenu mjeru izvršavanja njegovih naloga;

tužbeni zahtjevi i žalbe stranaka koji se dostavljaju protivnoj stranci;

obavijesti suda strankama u postupku;

sva ostala pismena propisana zakonom, uključujući dostavu državnim institucijama i tijelima, fizičkim ili pravnim osobama.

3 Tko je odgovoran za dostavu pismena?

Sljedeće osobe, koje su navedene u članku 42. Zakona o parničnom postupku, ovlaštene su dostavljati obavijesti, pozive i ostala pismena:

sudski službenici – dostavljači u postupku;

djelatnici pošte – ako se pismena dostavljaju preporučenom poštom s potvrdom o primitku;

gradonačelnici predmetnih općina, ako u mjestu gdje se obavlja dostava nema pravosudnog tijela;

privatni izvršitelji, na temelju naloga suda na izričiti zahtjev stranke, koja u ovom slučaju također snosi troškove dostave.

4 Dostava upita**4.1 U skladu s Uredbom (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenog 2007. o dostavi u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima, nastoji li tijelo koje prima zahtjev u toj državi članici na vlastitu inicijativu pronaći trenutno boravište primatelja pismena koje je potrebno dostaviti ako primatelj više ne boravi na adresi koja je poznata tijelu koje podnosi zahtjev?**

Iako ih zakon na to izričito ne obvezuje, bugarski sudovi obično pokušavaju pronaći adresu stranke pretraživanjem registra trgovačkih društava ili nacionalnog registra stanovništva.

4.2 Imaju li strana pravosudna tijela i/ili stranke u sudskim postupcima pristup registrima ili uslugama u toj državi članici kojima se omogućuje utvrđivanje trenutne adrese osobe? Ako da, koji registri ili usluge postoje i koji se postupci moraju slijediti? Koju naknadu, ako postoji, treba platiti?

Registar trgovačkih društava javan. Svi imaju pravo na otvoren i besplatan pristup podacima (tj. pojedinostima o trgovcima) pohranjenima u registru trgovačkih društava. Adresa trgovačkog društva može se pronaći besplatnim pretraživanjem registra. Agencija za registar na temelju registracije osigurava pristup spisu trgovačkog društva i dokumentima koje on sadržava (npr. statut) uz plaćanje zakonske pristojbe.

U skladu s člankom 16.d Tarife zakonskih pristojbi koje naplaćuje Agencija za registraciju, za pristup cijeloj bazi podataka registra trgovačkih društava, uključujući ažuriranim podacima, plaća se godišnja pristojba od 100 BGN.

Internetska adresa registra trgovačkih društava jest <http://www.brra.bg>

Nacionalni registar stanovništva (NPD) elektronička je baza podataka koja sadržava osnovne podatke svih bugarskih državljana. Sadržava i podatke o stranim državljanima koji su dugoročni ili trajni rezidenti Bugarske i o osobama kojima je odobren status izbjeglice, humanitarni status ili azil u Republici Bugarskoj. To je najveća bugarska baza podataka koja sadržava osobne podatke o fizičkim osobama (imena, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) ili identifikacijski broj stranca, mjesto rođenja, rodni list, bračno stanje ili srodstvo, identifikacijsku ispravu itd.). NPD vodi Glavna uprava za matične i administrativne usluge pri Ministarstvu regionalnog razvoja i javnih radova.

Zakonom o matičnoj evidenciji (ZGR) posebno su uređeni slučajevi kada se može dopustiti pristup podacima pohranjenima u NPD-u i navedene su osobe kojima se ti podaci mogu dati.

1. To su ponajprije fizičke osobe (bugarski državljan i stranci) na koje se podaci odnose i treće osobe (fizičke osobe) kojima su ti podaci važni radi nastanka, postojanja, izmjene ili prestanka njihovih zakonskih prava i interesa.

2. Državna tijela i institucije također imaju pravo pristupa u skladu sa svojim zakonskim ovlastima, odnosno unutar područja njihove nadležnosti.

3. Pravnim osobama (bugarskim i stranim) također se može odobriti pristup bazi podataka, ako je tako predviđeno u posebnom zakonu ili sudskom aktu (sudskom nalogu) ili ako ih je za to ovlastilo Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka.

4.3 Kako tijela u toj državi članici postupaju sa zahtjevom poslanim u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima u cilju otkrivanja trenutne adrese osobe?

Primjenjuje se uobičajeni postupak za ispitivanje zahtjeva za izvođenje dokaza u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1206/2001 od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (članci od 614. do 618. GPK-a).

5 Kako se pismeno obično dostavlja u praksi? Postoje li alternativne metode koje se mogu primijeniti (osim nepropisne dostave iz točke 6. u nastavku)?

Većinu poziva i obavijesti u načelu dostavljaju sudski službenici i djelatnici odgovarajuće dostavne službe.

U članku 43. Zakona o parničnom postupku predviđeni su sljedeći načini dostave:

osobna dostava;

dostava putem druge osobe;

dostava pribijanjem obavijesti na adresi prebivališta ili trenutnog boravišta tuženika;

dostava objavom u Službenom glasilu;

dostava svjedocima, vještacima ili trećim osobama koje ne sudjeluju u postupku obavlja se ostavljanjem obavijesti u poštanskom sandučiću ili pribijanjem obavijesti.

Osobna dostava: pismeno se uručuje osobi na adresi za dostavu koja je navedena u određenom predmetu. Ako se adresat ne nalazi na navedenoj adresi, obavijest se dostavlja na trenutačnoj adresi boravišta i, ako nema takve adrese, na adresi prebivališta (članak 38. Zakona o parničnom postupku). Obavijest se dostavlja osobno adresatu pri čemu se dostava zastupniku smatra jednakovrijednom osobnoj dostavi u skladu s člankom 45. Zakona o parničnom postupku.

Dostava putem druge osobe: takva dostava obavlja se ako se obavijest ne može osobno uručiti adresatu i druga osoba ju je suglasna preuzeti. Druga osoba može biti odrasla osoba iz obitelji adresata ili koja živi na njegovoj adresi ili može biti radnik, zaposlenik ili poslodavac na toj adresi. Osoba putem koje se obavlja dostava potpisuje potvrdu o primitku i preuzima obvezu uručiti sudski poziv adresatu.

Sud isključuje iz skupine osoba koje mogu preuzeti obavijest svakoga tko ima interes u ishodu predmeta ili koga je adresat izričito spomenuo u pisanoj izjavi. U skladu s člankom 46. Zakona o parničnom postupku, kada druga osoba preuzme obavijest, smatra se da je dostava adresatu obavljena.

6 Je li elektronička dostava pismena (dostava sudskih ili izvansudskih pismena elektroničkom komunikacijom na daljinu, primjerice e-poštom, sigurnom internetskom aplikacijom, faksom, sms-om itd.) dopuštena u parničnim postupcima? Ako da, za koju je vrstu postupaka dopuštena ta metoda? Postoje li ograničenja u pogledu dostupnosti/pristupa toj metodi dostave pismena ovisno o tome tko je primatelj (pravni stručnjak, pravna osoba, poduzeće ili drugi poslovni subjekt itd.?)

Obavijesti se mogu dostavljati stranci i na adresu elektroničke pošte koju je ta stranka navela. Takve obavijesti smatraju se dostavljenima nakon zaprimanja u predmetni informacijski sustav (članak 42. stavak 4. Zakona o parničnom postupku). Dostava na adresu elektroničke pošte potvrđuje se preslikom povezanog elektroničkog zapisa. Nema ograničenja u pogledu vrste postupka ili uloge stranke. Jedino je ograničenje da stranke moraju same dati adresu elektroničke pošte čime daju suglasnost na takav način dostave.

7 „Nepropisna” dostava

7.1 Dopušta li zakon te države članice druge metode dostave u slučajevima kad nije bilo moguće dostaviti pismena primatelju (npr. obavijest na kućnu adresu, na ured ovršitelja, poštom ili oglašavanjem na obavijesnu ploču)?

Dostava pribijanjem obavijesti: U skladu s člankom 47. Zakona o parničnom postupku, ako se tuženik ne može pronaći na adresi navedenoj u spisu i ako se ne može pronaći druga osoba koja je voljna preuzeti obavijest, dostavljač pribija obavijest na ulazna vrata ili poštanski sandučić adresata ili, ako im ne može pristupiti, na ulaz zgrade ili na vidljivo mjesto u njegovoj blizini. U obavijesti je navedeno da se predmetna pismena mogu preuzeti u roku od četrnaest dana od pribijanja obavijesti. Ako tuženik ne preuzme pismena, sud traži od tužitelja da dostavi dokaz o traženju prijavljene adrese tuženika. Ako navedena adresa nije adresa trajnog prebivališta stranke, odnosno njezina trenutačna adresa, sud nalaže dostavu na adresi trenutačnog boravišta ili na adresi trajnog prebivališta u skladu s prethodno opisanim postupkom. Ako dostavljač utvrdi da tuženik ne boravi na adresi koja je navedena za dostavu, sud daje upute tužitelju da dostavi dokaz o traženju prijavljene adrese tuženika, neovisno o tome je li pribijena obavijest.

Obavijest se smatra dostavljenom po isteku roka za njezino preuzimanje. Ako sudac utvrdi da je obavijest pravilno dostavljena, on nalaže njezino dodavanje spisu i imenuje posebnog zastupnika tuženika na trošak tužitelja.

Pribijanje obavijesti način je dostave obavijesti i pomoćnicima.

Dostava svjedocima, vještacima ili trećim osobama koje ne sudjeluju u postupku obavlja se ostavljanjem u poštanskom sandučiću ili, ako pristup poštanskom sandučiću nije moguć, pribijanjem obavijesti.

Dostava javnom objavom: Na dostavu javnom objavom primjenjuje se članak 48. Zakona o parničnom postupku.

Ako u trenutku pokretanja postupka tuženik nema prijavljenu adresu prebivališta ili trenutačnog boravišta, tužitelj može zatražiti dostavu javnom objavom u neslužbenom dijelu Službenog glasila najmanje mjesec dana prije održavanja ročišta. Dostava se može obaviti na taj način samo ako tužitelj potvrdi, potvrdom o pretraživanju evidencije, da tuženik nema prijavljenu adresu i ako izjavom potvrdi da nije upoznat s tuženikovom adresom u inozemstvu. Ako tuženik, unatoč objavi, ne pristupi ročištu, sud mu imenuje posebnog zastupnika na trošak tužitelja.

7.2 Ako se primjenjuju druge metode, kada se smatra da su dokumenti dostavljeni?

Ako se dostava obavlja pribijanjem obavijesti, ona se smatra dostavljenom po isteku roka za njezino preuzimanje.

7.3 Ako je druga metoda dostave pohrana pismena na posebno mjesto (npr. u poštanski ured), kako se primatelja obavještuje o tom pohranjivanju?

Ako se dostava obavlja pribijanjem obavijesti, u obavijesti se navodi da se pismena mogu preuzeti u roku od dva tjedna od datuma pribijanja obavijesti.

7.4 Ako primatelj odbija prihvatiti dostavu pismena, koje su posljedice toga? Smatraju li se pismena propisno dostavljenima ako odbijanje nije bilo zakonito?

Pismena se smatraju dostavljenima ako je zadovoljen utvrđeni postupak za pribijanje obavijesti i ako je istekao rok za preuzimanje pismena. Odbijanje prihvaćanja dostave ne smatra se zakonitim ni nezakonitim. Odlučujući je čimbenik postupanje u skladu s postupkom dostave, a ne razlozi stranke za prihvaćanje ili neprihvaćanje dostave pismena. Ako stranka u propisanom roku ne preuzme pismena i ako sudac utvrdi da je obavijest pravilno dostavljena, on nalaže njezino dodavanje spisu i imenuje posebnog zastupnika tuženika na trošak tužitelja.

8 Dostava poštom iz inozemstva (članak 14. Uredbe o dostavi)

8.1 Ako poštanska služba dostavlja pismena poslana iz inozemstva primatelju u ovoj državi članici u situaciji u kojoj se zahtijeva potvrda o primitku (članak 14. Uredbe o dostavi), dostavlja li poštanska služba pismena samo primatelju ili smije, u skladu s nacionalnim pravilima poštanske dostave, pismena dostaviti drugoj osobi na istoj adresi?

U skladu s člankom 5. stavkom 1. Zajedničkih pravila za dostavu poštanskih pošiljki i paketa (koja su donesena Odlukom br. 581 Povjerenstva za uređenje komunikacija od 27. svibnja 2010.), pri dostavi pošiljaka poslanih preporučenom poštom zahtijeva se potpis primatelja. Pošiljke poslane preporučenom poštom mogu se uručiti članu kućanstva koji je punoljetan i živi na navedenoj adresi za dostavu. Primitak je potrebno potvrditi potpisom pri čemu se pokazuje identifikacijska isprava. U službenu evidenciju unose se ime i prezime osobe koja je preuzela pošiljku.

8.2 U skladu s pravilima poštanske dostave u toj državi članici, kako se može utjecati na dostavu pismena iz inozemstva u skladu s člankom 14. Uredbe o dostavi br. 1393/2007 ako se na adresi za dostavu nije moglo doći ni do primatelja ni do druge osobe koja je ovlaštena primiti dostavu (ako je moguće u skladu s nacionalnim pravilima poštanske dostave – vidi gore)?

Ako se poštanska pošiljka ne može dostaviti tijekom posjeta na adresi zbog odsutnosti adresata ili druge osobe putem koje se može obaviti dostava, u poštanskom sandučiću ostavlja se formalna pisana obavijest u kojoj se traži od adresata da u poštanskom uredu osobno preuzme pošiljku do roka koji je odredio pružatelj poštanskih usluga, koji ne može biti kraći od 20 dana ili dulji od 30 dana otkad ju je poštanski ured preuzeo. Broj službenih obavijesti i rok za preuzimanje utvrđuju pružatelji poštanskih usluga u općim uvjetima svojih ugovora s korisnicima. U svim slučajevima moraju se poslati najmanje dvije službene obavijesti.

8.3 Dozvoljava li poštanski ured određeno razdoblje za preuzimanje pismena prije nego se vrate kao nedostavljeni? Ako da, kako se primatelja obavještava da postoji pošta koju treba preuzeti u poštanskom uredu?

Vidi odgovor na pitanje 8.2.

9 Postoji li pisani dokaz o dostavi pismena?

Kada obaviti dostavu, predmetni zaposlenik popunjava potvrdu o primitku. Ona služi kao dokaz o dostavljanju obavijesti. Potvrda o primitku mora sadržavati sve sljedeće podatke kojima se dokazuje da je dostava pravilno obavljena:

- ime osobe na koju je naslovljena obavijest,
- ime osobe kojoj je dostavljena,
- osoba koja je obavila dostavu: sudski službenik, zaposlenih poštanskog ureda ili kurir, gradonačelnik ili privatni izvršitelj.

Ako je pismeno dostavljeno određenoj osobi, a ne adresatu, uvijek se navodi da ta osoba ima obvezu dostaviti obavijest adresatu.

U članku 44. Zakona o parničnom postupku navedeni su sljedeći načini potvrđivanja dostave:

- dostavljač potvrđuje svojim potpisom datum i način dostave i identitet osobe kojoj se dostavlja obavijest,
- odbijanje preuzimanja obavijesti mora se navesti na potvrdi o primitku i ovjeriti potpisom dostavljača; dostava se svejedno smatra pravilno obavljenom,
- dostavu telefonom ili telefaksom dostavljač potvrđuje u pisanom obliku,
- dostava telegramom potvrđuje se obaviješću o isporuci,
- dostava telefaksom potvrđuje se pisanom potvrdom o poslanoj obavijesti,
- dostava poštom potvrđuje se potvrdom o primitku,
- dostava na adresu elektronične pošte potvrđuje se preslikom elektroničke potvrde o dostavi.

Potvrda o obavljenoj dostavi mora se priložiti spisu predmeta odmah nakon izdavanja.

10 Što se događa ako nešto pođe po zlu i primatelj ne primi pismeno ili se pri dostavi dogodi povreda zakona (npr. dokument se dostavi trećoj osobi)? Može li dostava pismena svejedno biti valjana (npr. je li moguće ispraviti povredu zakona) ili je potrebno iznova dostaviti pismeno?

Ako adresat ne zaprimi obavijest ili mu obavijest nije dostavljena na način propisan zakonom, takva dostava nema nikakve pravne posljedice. Ako stranka u postupku nije pravilno pozvana na ročište, u članku 46. Zakona o parničnom postupku predviđena je odgoda rasprave i dostava novog poziva. Međutim, stranka može osobno pristupiti i podnijeti usmeni ili pisani zahtjev za pristupanje ročištu navodeći da je obaviještena o ročištu i da želi saslušanje. U tom slučaju smatra se da je sudski poziv pravilno dostavljen.

Ako su stranke pravilno pozvane, ali je postupak odgođen zbog dokaza, nije potrebno dostaviti novi poziv.

11 Moram li platiti dostavu pismena i, ako da, koliko?

Zakonskim pristojbama koje bugarski sudovi naplaćuju za razmatranje predmeta obuhvaćeni su svi troškovi poziva neovisno o tome je li ih dostavio sudski službenik, poštanski djelatnik ili gradonačelnik predmetne općine.

Ako stranka zatraži od suda da obavijesti dostavlja privatni izvršitelj, u članku 42. stavku 2. Zakona o parničnom postupku propisano je da ta stranka snosi troškove dostave.

Posljednji put ažurirano: 04/11/2016

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.